

אנדה פינקרפלד-עמיר: "לנשים אינמואציה עמוקה... רק גבר חולני מסוגל להגיע לכושר תפיסתה של אשה". כ"י לכתוב את הפואמה "אחת" עזבה אנדה את ביתה בת"א אביב ונסתגרה יחידה במשך חדשים מספר בבית י"דיים בצפת. (תצלומים למעלה).

שאלה זו העמדנו לפני שלוש נשים כותבות: אנדה פינקרפלד-עמיר, שפרסמה עד עתה למעלה מתריסר קבצי שירים; יהודית הנדל, מהגרות הירושלמי, רחוב המדרגות, שזכה בפרס ברש לשנת תשס"ו ופרסמה סיפורים רבים בכתבי-עת שונים ובקובץ "אנשים אחרים הם" והשלישית - אביבה ברושי בת ה-23 שזכתה בפרס ברש האחרון על ספרה "משיקים ומעגלים" העומד לצאת לאור בסוף חודש זה, ולכתבה אי ספורים ושירים לא מעטים.

לנשים יש אינמואציה עמוקה וחודרת שאינה מצויה אצל גברים - אומרת אנדה - אשה מסוגלת להבין את הוולת טוב מן הגבר, רק גבר חולני מסוגל להגיע לכושר תפיסתה של אשה.

אביבה ברושי סבורה כי כתיבת אשה חייבת להיות רגישה, עדינה והייתה יותר בביטוי מו של הגבר. אם כ"י היא נ"י ברושי, המספרות הצעירות שנתפרקמו בעור לם בעת והאחרונה אינן מאשרות את דברי פרנסואז סאגאן אינה עדינה או זלירה בביטוייה יותר מספר ממין זכר, סופרת אחרת בת 17 פרסמה כעת ספר המתאר היגת ארבעה אנשים בקרני שו"י מסור"ר.

למרות סלידתה מדרך כתיבה זו, מכריזה אביבה בחלטיות: "אני מעריצה את הא"י שה ושמחה על שגולדתי אשה". אביבה קובעת כי לאשה יש גישה אינדיבידואלית לדברים וחוש של המיוחד למין "החלש". יהודית הנדל, שלא כשתי חברותיה למין צוע, אינה רואה ייחוד בספרות הנכתבת ע"י נשים. היא טוענת כי ישנה ספרות

בין מדרגות ומעגלים

טובה או גרועה, אמיתית או בלתי-אמיתית, הנכתבת על ידי סופרים וסופרות כאחד. אין להעדיף או להבחין בכתיבת בני מין מסויים. בכל זאת, מוסיפה היא כי ביצירה נשים יתכן וקיימת מעין תחושת גריל שאינה אצל גברים. - אשה חשה בגורל ומרגישה את הטבע בצורה חיפה, דבר המביא להגישה עמוקה יותר של גודלות אנוש. נדמה לי שזה נובע מתוך כך שאשה מרגישה יותר את החיים ויר מיומים על כל פרטיהם, אשה קרובה יר תר לכות הטבעי שבחיים, ולאן דוקא כאם או כעקרת בית, אלא מעצם מהותה ואפיה. לכן מסוגלות הנשים, לבטא את עצמן בכוח התחושה, ופחות - בכוח המחשבה וההפשטה. אין כמעט נשים פילוסופיות, יש מעט חוקרות מדע שהגיעו להישגים, ומעט סופרות גדולות. כדי לעבור לתחום המופשט, צריכה אשה להשתחרר ולעלות על עצמה כחריכה יותר מאמץ מן הגבר.

נוסף לסיבה יסודית זו, מורה מהגרת רחוב המדרגות על תנאים אובייקטיביים המונעים מנשים את אפשרות הכתיבה. אשה מרוצה בדרך כלל בביתה ובמשפחה ובכך היא משקיעה את מרבית מרי-צה.

רק סופרת אמיתית מסוגלת להשיקע את הכוחות, המרץ והאמץ הדרושים לכ"י תובת פרוזה - קובעת יהודית הנדל. לדבריה, אשה בעלת כשרון ממוצע אינה יכולה לנסות כוחה בכתיבה ולפתח את כשרונה. לאשה דרוש רצון ברזל כדי לכ"י תוב, אך, לעומת זאת, גבר בעל כשרון ממוצע יכול להקדיש את עצמו לספרות ללא מאמץ יוצא מן הכלל. לכן יש הרבה סופרים, אך סופרים גדולים - מעטים.

אנדה פינקרפלד-עמיר בדעה אף היא כי חיי המשפחה כמעט ואינם מאפשרים לא"י

את כשרונה. איש לא יצטרך אם אשה לא תכתוב. כך מוניחות רבות את הכ"י חיבה.

אני תמהה מדוע כה קטן מספר הסופרות והמשוררות, אומרת אביבה ברושי הסבורה כי דוקא הנשים חננו בת"א כונות המתאימות לכתיבה. בייחוד מוזרה, לדבריה, אי כתיבתן של נשים מאז תקופת ההשכלה ועד לתחילת המאה העשרים - כי הן עדיין תמיד את הסופרים והמשוררים ויום וקיימה. סלונים ספרותיים.

אביבה טוענת כי המשפחה אינה מפריי עת לאשה לפתח את כשרונותיה. אך היא עצמה אינה חושבת להנשא מאוחר שהיא בטוחה כי קשה מאד להתמסר בשלימות גם לכתיבה וגם למשפחה. היא מכבדת את הכתיבה.

אנדה עמיר, לעומת זאת, אומרת כי: "לעולם לא הייתי מוותרת על אמנותי". מאידך היא מודה כי כשהאשה עוסקת בכ"י חיבה, הדבר פוגם בחיי המשפחה. בני המשפחה מרגישים בחסרון אמנותית כש"אין היא מקדישה להם את כל עצמותה. לדעתה של י הנדל המשפחה, היא גורם מפרה לאשה יוצרת ככל חווייה או מארע אחר בחיים.

האם נתקלת אשה בגלל היותה אשה, בקשיים מיוחדים בפרסום סיפורה, שירים או ספרים? - בדרך כלל צריכה סופרת לרכוש את האמון שסוטר וזכה לו באופן טבעי ומראש. עונה יהודית הנדל, אם כי היא עצמה לא נתקלה בשום קשיים בפרסום סיפורה ושני ספריה. עתה עסוק קה היא בתמונות, רחוב המדרגות.

לאביבה ברושי, הכותבת עתה רומן שני, נדמה כי אין המורלים וערכי העתונות מתחשבים במין הכותב. אולי גיל צעיר מעורר אי אמון? - היא מוסיפה. (אביבה החלה לכתוב שירים וסיפורים עוד בגיל צעיר מאד מבלי שניסתה להביאם לדפוס).

אנדה עמיר - שפרסמה שירים, שירי ילדים, פואמות ופזמונות, לא נתקלה ביחס מיוחד משום היותה אשה. כדבריה: "הנ"י שים כבר כבשו להן מקום בספרות ואין אפלייה לגביהן".

אביבה ברושי: "אני מעריצה את האשה ושמחה על שגולדתי אשה". מסוגל להבין את הוולת טוב בית ערבי נאוש בע"י כרס בו היא מתגוררת לבדה (תצלומים למעלה ומשמאל).

יהודית הנדל: ישנה ספרות טובה או גרועה, אמיתית או בלתי אמיתית אך, אשה חשה בגורל ומרגישה את הטבע בצורה חריפה יותר. את ספרה כתיבה יהודית, על פי רוב בשנות הקסנות של הלילה ביררחה בחיפה. (תצלומים למטה ומימין).

כתבה: דינה עליאש
צילמו: כרמי, טאובר, בראון